

Україна
Донецький окружний адміністративний суд
РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

09 березня 2021 р.

Справа №200/9802/20-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
голови суду Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) адміністративну справу за позовом Виноградова Юрія Васильовича до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області про визнання дій протиправними та стягнення заборгованості зі сплати страхових виплат,

встановив:

22 жовтня 2020 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Виноградова Юрія Васильовича (далі – позивач) до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (далі – відповідач, Управління ВД ФСС України в Донецькій області), надісланий на адресу суду 07 жовтня 2020 року, в якому позивач просив:

- визнати протиправними дії відповідача щодо невиплати Виноградову Ю.В. заборгованості по страховим виплатам з 01 березня 2016 року по 01 червня 2019 року;
- стягнути з відповідача на користь Виноградова Ю.В. суму заборгованості по щомісячним страховим виплатам за період з 01 березня 2016 року по 01 червня 2019 року.

Заяви, клопотання учасників справи. Процесуальні дії у справі.

27 жовтня 2020 року суд постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі № 200/9802/20-а; вирішив розглядати справу за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні); встановив строк для подання відзиву на позовну заяву; задовольнив клопотання позивача та витребував у відповідача докази.

Питання дотримання позивачем строку звернення до адміністративного суду, а в разі, якщо такий строк пропущено, – поважності причин його пропуску та наявності підстав для його поновлення, вирішив розглянути на стадії судового розгляду після встановлення відповідних фактичних обставин.

Про прийняття позовної заяви та відкриття провадження у справі сторони повідомлені належним чином в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України).

Відповідно до ч. 1 ст. 262 КАС України розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження здійснюється судом за правилами, встановленими цим Кодексом для

2021. 10.09
20:00
№ 200/9802/20-а

1054500607187

розгляду справи за правилами загального позовного провадження, з особливостями, визначеними у цій главі.

Розгляд справи по суті за правилами спрощеного позовного провадження у випадках, визначених ст. 263 цього Кодексу, розпочинається через п'ятнадцять днів з дня відкриття провадження у справі (ч. 2 ст. 262 КАС України).

Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача.

Обґрунтовуючи свої вимоги, позивач зазначив, що він є отримувачем страхових виплат як особа, яка постраждала внаслідок трудового каліцтва, та має статус внутрішньо переміщеної особи.

Позивач наголошував, що страхові виплати йому призначені безстроково, однак в період з 01 березня 2016 року по 01 червня 2019 року з непередбачених законом підстав відповідач припинив їх виплату.

З 01 червня 2019 року страхові виплати поновлені, однак заборгованість за період з 01 березня 2016 року по 01 червня 2019 року так і не була виплачена.

На переконання позивача, невикплата щомісячних страхових виплат є порушенням його права на соціальний захист, гарантованого Конституцією України.

Позивач вважає невикплату заборгованості зі сплати страхових виплат протиправними діями відповідача, а тому звернувся до суду з цим позовом.

Відповідач позов не визнав, надав відзив на позовну заяву.

Відповідач доводить, що оскільки позивач є внутрішньо переміщеною особою, страхові виплати мають здійснюватися із застосуванням Закону України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», постанов Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб», від 08 червня 2016 року № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» та інших нормативно-правових актів, які регламентують порядок здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

Зазначає, що Виноградов Ю.В. перебуває на обліку в Костянтинівському міському відділенні Управління ВД ФСС України в Донецькій області.

В період з березня 2016 року по лютий 2017 року позивач отримував щомісячні страхові виплати. З 01 березня 2017 року щомісячні страхові виплати були припинені у зв'язку із закінченням терміну дії довідки про взяття позивача на облік внутрішньо переміщеної особи.

З 01 червня 2019 року після підтвердження Виноградову Ю.В. статусу внутрішньо переміщеної особи щомісячні страхові виплати відновлені.

Щодо стягнення заборгованості за минулий період відповідач зазначив таке.

Щомісячні страхові виплати внутрішньо переміщеній особі продовжуються (відновлюються) на підставі рішення Комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи, та фінансуються впродовж тридцяти календарних днів з дати прийняття постанови про продовження раніше призначених страхових виплат.

Суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в робочих органах виконавчої дирекції Фонду, в яких зберігались справи про страхові випадки до початку антитерористичної операції та тимчасової окупації української території, в порядку, визначеному виконавчою дирекцією Фонду.

Відповідач доводить, що в період з березня 2017 року по червень 2019 року до будь-яких відділень виконавчої дирекції Фонду з заявою про продовження та нарахування страхових виплат позивач не звертався.

На переконання відповідача, це є свідченням того, що саме позивач не виживав заходів для своєчасного отримання цих виплат.

Обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини. Докази відхилені судом, та мотиви їх відхилення.

На виконання вимог ст. 90 КАС України суд оцінив докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні; оцінив належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, виходячи з того, що жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 77 КАС України кожна особа повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

За правилами абз. 1 ч. 2 ст. 77 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З'ясовуючи чи мали місце обставини, якими обґрунтовуються вимоги, та якими доказами вони підтверджуються, а також чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, суд встановив наступне.

Позивач – Виноградов Юрій Васильович, 25 липня 1962 року народження, є громадянином України, що встановлено на підставі паспорта громадянина України серії ВС № 444400, виданого Центральним Міським РВ Горлівського МУ УМВС України в Донецькій області 10 листопада 2000 року; реєстраційний номер облікової картки платника податків: 2285119075.

З 07 липня 1993 року постійне місце проживання позивача зареєстровано за адресою: Донецька обл., м. Горлівка, вул. Матросова, буд. 112, кв. 67, про що свідчить штамп про реєстрацію місця проживання, проставлений у його паспорті.

У зв'язку з проведенням бойових дій та антитерористичної операції в його населеному пункті позивач був вимушений покинути своє постійне місце проживання та переміститися на підконтрольну органам державної влади України територію.

Виноградов Ю.В. набув статус внутрішньо переміщеної особи, що підтверджено довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи від 24 квітня 2017 року № 0000187046.

Позивач є особою з інвалідністю третьої групи.

Так, згідно з довідкою про результати визначення ступеня втрати професійної працездатності у відсотках, потреби у додаткових видах дороги, яка видана Обласною МСЕК № 6 07 травня 2012 року (серія 10 ААА № 120395), з 17 березня 2012 року Виноградову Ю.В. безстроково встановлена стійка втрата професійної працездатності 50% та третя група інвалідності внаслідок трудового каліцтва.

Відповідач – Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (ідентифікаційний код: 41325231) зареєстроване як юридична особа 10 травня 2017 року, про що свідчать відомості Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

В структуру Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області входить відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Костянтинівка Донецької області (код ЄДРПОУ: 25968978) без статусу юридичної особи.

Відповідач є правонаступником Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області в силу положень п. 5 розділу VII «Прикінцеві та перехідні

положення» Закону України від 23 вересня 1999 року №1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та постанови правління Фонду соціального страхування України від 24 травня 2017 року № 34 «Деякі питання реорганізації фондів соціального страхування».

З 17 березня 2008 року Виноградов Ю.В. перебував на обліку у Відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві у Центрально-Міському районі м. Горлівки Донецької області.

21 жовтня 2014 року Виноградов Ю.В. звернувся до Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області з заявою про продовження йому раніше призначеної щомісячної страхової виплати з жовтня 2014 року.

31 жовтня 2014 року Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області прийняло постанову № 0534/72615/31221/16 «Про продовження раніше призначеної щомісячної страхової виплати у зв'язку з тимчасовим місцем проживання».

Ця постанова передбачала продовження потерпілому Виноградову Ю.В. раніше призначеної щомісячної грошової суми в разі часткової втрати працездатності, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку. Виплата мала проводитися з 01 жовтня 2014 року безстроково.

Управління соціального захисту населення Костянтинівської міської ради надало Відділенню виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області інформацію щодо скасування довідок про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб, які були скасовані 15 березня 2017 року на підставі ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», про що свідчить лист від 16 березня 2017 року № 01-20-2352-06

Серед іншого до цієї інформації були включені відомості про скасування довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи Виноградову Ю.В.

17 березня 2017 року Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області прийняло постанову № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого».

Постанова передбачала зняття з обліку справи потерпілого Виноградова Ю.В. 28 лютого 2017 року у зв'язку із скасуванням довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, а також припинення всіх страхових виплат по справі з 01 березня 2017 року.

Докази направлення (вручення) позивачу вказаної постанови суду не надані.

13 квітня 2017 року Виноградов Ю.В. звернувся до Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області з заявою, в якій просив припинити йому страхові виплати з 01 квітня 2017 року у зв'язку з переходом до м. Горлівка.

Докази прийняття будь-яких рішень (постанов) за наслідками розгляду цієї заяви суду також не надані.

11 червня 2019 року Виноградов Ю.В. звернувся до Костянтинівського міського відділення Управління ВД ФСС України в Донецькій області з заявою, в якій просив продовжити йому раніше призначену щомісячну страхову виплату у зв'язку з нещасним випадком на виробництві з червня 2019 року.

02 липня 2019 року Комісією з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам Костянтинівської міської ради прийнято рішення про поновлення Виноградову Ю.В. соціальних виплат (протокол № 49/3).

11 липня 2019 року Костянтинівське міське відділення Управління ВД ФСС України в Донецькій області прийняло постанову № 0525/72615/72615/26 «Про продовження раніше

недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Відповідно до ч. 1 ст. 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що, крім іншого, включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Ст. 1 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікованої Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції», визначає, що Високі Договірні Сторони гарантують кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в розділі I цієї Конвенції.

Ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод визначає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

У справі «Суханов та Ільченко проти України», №№ 68385/10, 71378/10, §§ 52, 30-31, 53, рішення від 26 червня 2014 року, Європейський суд з прав людини зазначив, що зменшення розміру або припинення виплати належним чином встановленої соціальної допомоги може становити втручання у право власності.

Суд зазначив, що ст. 1 Першого протоколу включає в себе три окремих норми: «перша норма, викладена у першому реченні першого абзацу, має загальний характер і проголошує принцип мирного володіння майном; друга норма, що міститься в другому реченні першого абзацу, стосується позбавлення власності і підпорядковує його певним умовам; третя норма, закріплена в другому абзаці, передбачає право Договірних держав, зокрема, контролювати користування власністю відповідно до загальних інтересів. Проте ці норми не є абсолютно непов'язаними між собою. Друга і третя норми стосуються конкретних випадків втручання у право на мирне володіння майном, а тому повинні тлумачитися у світлі загального принципу, закріпленого першою нормою».

Щодо соціальних виплат, ст. 1 Першого протоколу не встановлює жодних обмежень свободи Договірних держав вирішувати, мати чи ні будь-яку форму системи соціального забезпечення та обирати вид або розмір виплат за такою системою. Проте якщо Договірна держава має чинне законодавство, яке передбачає виплату як право на отримання соціальної допомоги (обумовлене попередньою сплатою внесків чи ні), таке законодавство має вважатися таким, що передбачає майнове право, що підпадає під дію ст. 1 Першого протоколу щодо осіб, які відповідають її вимогам.

Суд повторив, що першим і найголовнішим правилом ст. 1 Першого протоколу є те, що будь-яке втручання державних органів у право на мирне володіння майном має бути законним і повинно переслідувати легітимну мету «в інтересах суспільства». Будь-яке втручання також повинно бути пропорційним по відношенню до переслідуваної мети. Іншими словами, має бути забезпечено «справедливий баланс» між загальними інтересами суспільства та обов'язком захисту основоположних прав конкретної особи. Необхідного балансу не буде досягнуто, якщо на відповідну особу або осіб буде покладено особистий та надмірний тягар.

У справі «Щокін проти України», №№ 23759/03, 37943/06, § 50, рішення від 14 жовтня 2010 року, Європейський суд з прав людини вказав, що перша та найважливіша вимога ст. 1 Першого протоколу до Конвенції полягає в тому, що будь-яке втручання публічних органів у мирне володіння майном повинно бути законним. Так, друге речення першого пункту передбачає, що позбавлення власності можливе тільки «на умовах, передбачених законом», а другий пункт визнає, що держави мають право здійснювати контроль за використанням майна шляхом введення «законів». Більш того, верховенство права, один із основоположних принципів демократичного суспільства, притаманний усім статтям Конвенції. Таким чином,

питання, чи було дотримано справедливого балансу між загальними інтересами суспільства та вимогами захисту основоположних прав окремої особи, виникає лише тоді, коли встановлено, що оскаржуване втручання відповідало вимозі законності і не було свавільним.

21 травня 2015 року Постановою Верховної Ради України від 21 травня 2015 року № 462-VIII схвалена Заява Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» щодо відступу від окремих зобов'язань, визначених пунктом 3 статті 2, статтями 9, 12, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, на період до повного припинення збройної агресії Російської Федерації, а саме: до моменту виведення усіх незаконних збройних формувань, керованих, контрольованих і фінансованих Російською Федерацією, російських окупаційних військ, їх військової техніки з території України, відновлення повного контролю України за державним кордоном України, відновлення конституційного ладу та порядку на окупованій території України.

Водночас від зобов'язань, визначених ст. ст. 1, 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції, Україна не відступала.

Згідно з п. 23 частини I Європейської соціальної хартії (переглянутої), яка вчинена 03 травня 1996 року та ратифікована Законом України від 14 вересня 2006 року № 137-V «Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)», сторони визнають метою своєї політики, яку вони запроваджуватимуть усіма відповідними засобами як національного, так і міжнародного характеру, досягнення умов, за яких можуть ефективно здійснюватися такі права та принципи, зокрема, як право кожної особи похилого віку на соціальний захист.

У передмові до Керівних принципів з питання переміщення осіб всередині країни Організації Об'єднаних Націй (документ ООН E/CN.4/1998/53/Add.2), яка визначає сферу охоплення та мету принципів, визначено, що для цілей цих Принципів внутрішньо переміщеними особами вважаються особи або групи осіб, яких змусили покинути свої будинки або звичні місця проживання, зокрема в результаті або щоб уникнути негативних наслідків збройного конфлікту, повсякденних проявів насильства, порушень прав людини, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, і які не перстивали міжнародно визнаних державних кордонів.

Згідно зі ст. 1 Закону України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон № 1706) внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсякденних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Облік внутрішньо переміщених осіб регламентований ст. 4 Закону № 1706.

Відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону № 1706 факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що діє безстроково, крім випадків, передбачених статтею 12 цього Закону.

Згідно з положеннями ч. 3 ст. 4 Закону № 1706 для отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи така особа звертається із заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Ст. 7 Закону № 1706 встановлено, що Україна вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновленням усіх соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

Визначення поняття внутрішньо переміщеної особи за національним правом, яке міститься у ст. 1 Закону № 1706, має описовий характер та охоплює три види конституційно-правового статусу людини (громадянин України, іноземець та особа без громадянства). З огляду на це визначення, внутрішньо переміщена особа – це особа, яка: перебуває на території України на законних підставах; має право на постійне проживання в Україні; була змушена залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Отже, спеціальний статус внутрішньо переміщеної особи не збігається та не може підміняти собою жоден із закріплених у Конституції України конституційно-правових статусів особи, та не є окремим конституційно-правовим статусом особи.

Разом з цим реєстрація особи як внутрішньо переміщеної надає можливість державним органам врахувати її особливі потреби. Серед таких особливих потреб: доступ до належного житла та правової допомоги, доступ до спеціальних державних програм, зокрема адресних програм для внутрішньо переміщених осіб тощо. Очевидно, що статус внутрішньо переміщеної особи надає особі спеціальні, додаткові права (або «інші права», як це зазначено у ст. 9 Закону № 1706), не звужуючи, між тим, обов'язок конституційних прав та свобод особи та створюючи додаткові гарантії їх реалізації.

Суд зауважує, що прийняття Закону № 1706 спрямоване на встановлення додаткових гарантій дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, а не на звуження їх прав, закріплених в інших законодавчих актах України.

Правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування визначає Закон України від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 1105).

Гарантування державою реалізації застрахованими особами своїх прав є одним із принципів соціального страхування, що визначено п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону № 1105.

Відповідно до ч. 1 ст. 36 Закону № 1105 страховими виплатами є грошові суми, які Фонд виплачує застрахованому чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

Згідно з приписами п. 1 ч. 1 ст. 47 Закону № 1105 страхові виплати потерпілому провадяться щомісячно в установлені Фондом дні на підставі постанови цього Фонду або рішення суду – з дня втрати працездатності внаслідок нещасного випадку або з дати встановлення професійного захворювання.

Відповідно до ч. 5 ст. 47 Закону № 1105 страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком.

Підстави припинення страхових виплат визначені ст. 46 Закону № 1105.

Так, згідно з ч. 1 ст. 46 Закону № 1105 страхові виплати припиняються:

1) на весь час проживання потерпілого за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

2) на весь час, протягом якого потерпілий перебуває на державному утриманні, за умови, що частка виплати, яка перевищує вартість такого утримання, надається особам, які перебувають на утриманні потерпілого;

3) якщо з'ясувалося, що виплати призначено на підставі документів, які містять неправдиві відомості. Сума витрат на страхові виплати, отримані застрахованим, стягується в судовому порядку;

4) якщо страховий випадок настав внаслідок навмисного наміру заподіяння собі травми;

5) якщо потерпілий ухиляється від медичної чи професійної реабілітації або не виконує правил, пов'язаних з установленням чи переглядом обставин страхового випадку, або

порушує правила поведінки та встановлений для нього режим, що перешкоджає одужанню;
б) в інших випадках, передбачених законодавством.

Згідно з п. 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1105 особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам (громадянам України, які переселилися з тимчасово окупованої території, території проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації) визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» (далі - Порядок № 365).

Згідно з п. 4 Порядку № 365 (тут і далі - в редакції на час припинення позивачу щомісячної страхової виплати) соціальні виплати внутрішньо переміщеним особам призначаються і виплачуються робочими органами Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за місцем їх фактичного проживання/перебування, незалежно від факту реєстрації місця проживання/перебування.

В подальшому до п. 4 Порядку № 365 внесені зміни на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 548 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», а саме слова «Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» замінені словами «Фонду соціального страхування».

Відповідно до п. 2 Порядку здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 (далі - Порядок здійснення контролю № 365), (тут і далі - в редакції на час припинення позивачу щомісячної страхової виплати), контроль за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам здійснюють структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - структурні підрозділи з питань соціального захисту населення) шляхом відвідування внутрішньо переміщеної особи, про що складається акт місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи, про що складається акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї за формою, встановленою Мінсоцполітики.

Згідно з п. 12 Порядку здійснення контролю № 365 соціальні виплати припиняються у разі:

- 1) наявності підстав, передбачених законодавством щодо умов призначення відповідного виду соціальної виплати;
- 2) встановлення факту відсутності внутрішньо переміщеної особи за фактичним місцем проживання/перебування згідно з актом обстеження матеріально-побутових умов сім'ї;
- 3) отримання рекомендацій Мінфіну щодо фактів, виявлених під час здійснення верифікації соціальних виплат;
- 4) скасування довідки внутрішньо переміщеної особи з підстав, визначених статтею 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- 5) отримання інформації від Держприкордонслужби, МВС, СБУ, Мінфіну, Національної поліції, ДМС, Держфінінспекції, Держаудитслужби та інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Постановою правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 11 грудня 2014 року № 20, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 12 січня 2015 року за № 6/26451) був затверджений Порядок надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та

порушує правила поведінки та встановлений для нього режим, що перешкоджає одужанню;

б) в інших випадках, передбачених законодавством.

Згідно з п. 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1105 особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам (громадянам України, які переселилися з тимчасово окупованої території, території проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації) визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» (далі - Порядок № 365).

Згідно з п. 4 Порядку № 365 (тут і далі - в редакції на час припинення позивачу щомісячної страхової виплати) соціальні виплати внутрішньо переміщеним особам призначаються і виплачуються робочими органами Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за місцем їх фактичного проживання/перебування, незалежно від факту реєстрації місця проживання/перебування.

В подальшому до п. 4 Порядку № 365 внесені зміни на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 548 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», а саме слова «Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» замінені словами «Фонду соціального страхування».

Відповідно до п. 2 Порядку здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 (далі - Порядок здійснення контролю № 365), (тут і далі - в редакції на час припинення позивачу щомісячної страхової виплати), контроль за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам здійснюють структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі - структурні підрозділи з питань соціального захисту населення) шляхом відадування не рідше ніж один раз на шість місяців фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи, про що складається акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї за формою, встановленою Мінсоцполітики.

Згідно з п. 12 Порядку здійснення контролю № 365 соціальні виплати припиняються у разі:

- 1) наявності підстав, передбачених законодавством щодо умов призначення відповідного виду соціальної виплати;
- 2) встановлення факту відсутності внутрішньо переміщеної особи за фактичним місцем проживання/перебування згідно з актом обстеження матеріально-побутових умов сім'ї;
- 3) отримання рекомендацій Мінфіну щодо фактів, виявлених під час здійснення верифікації соціальних виплат;
- 4) скасування довідки внутрішньо переміщеної особи з підстав, визначених статтею 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;
- 5) отримання інформації від Держприкордонслужби, МВС, СБУ, Мінфіну, Національної поліції, ДМС, Держфінінспекції, Держаудитслужби та інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Постановою правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 11 грудня 2014 року № 20, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 12 січня 2015 року за № 6/26451) був затверджений Порядок надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та

соціальну допомогу, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання для осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території і районів проведення антитерористичної операції (далі – Порядок № 20).

Згідно з п. 1 розділу I Порядку № 20 поширювався на фізичних осіб, які постійно проживають в Україні, яких змусили або які самостійно покинули своє місце проживання внаслідок (або з метою уникнення) негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру і які мають право на страхові виплати та страхові витрати на медичну і соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (далі - Закон № 1105) за фактичним місцем проживання (перебування) (далі - особи, які тимчасово переміщені) (якщо страховий випадок настав до моменту переміщення).

П. 2 розділу I Порядку № 20 передбачав, що особи, які тимчасово переміщені, мають право на призначення та/або продовження раніше призначених страхових виплат, страхових витрат на медичну та соціальну допомогу відповідно до Закону № 1105 безпосередньо в робочих органах виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі - робочі органи виконавчої дирекції Фонду) за фактичним місцем проживання (перебування), що підтверджується довідкою про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції, за формою, наведеною в додатку до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 509 (далі - довідка про взяття на облік), відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі - Закон 1706).

У разі чергової зміни фактичного місця проживання (перебування) особа, яка тимчасово переміщена, зобов'язана повідомити протягом 10 календарних днів з дати зміни місця фактичного проживання (перебування) робочий орган виконавчої дирекції Фонду, який здійснює йому страхові виплати, страхові витрати на медичну та соціальну допомогу шляхом подання заяви особисто або надсилання рекомендованим листом (з описом вкладеної до нього такої заяви) про припинення йому виплат у зв'язку зі зміною місця проживання (перебування). Копія такої заяви або підтвердження надсилання рекомендованого листа подається робочому органу виконавчої дирекції Фонду за новим місцем фактичного проживання (перебування).

У разі отримання інформації з Єдиної інформаційної бази даних про взяття на облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, про закінчення строку дії довідки про взяття на облік, її скасування або про відмову у продовженні строку дії такої довідки робочий орган виконавчої дирекції Фонду за фактичним місцем проживання (перебування) особи, яка тимчасово переміщена, припиняє нарахування і фінансування страхових виплат та страхових витрат на медичну і соціальну допомогу.

Постановою правління Фонду соціального страхування України від 12 грудня 2018 року № 27 затверджений Порядок надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та соціальну допомогу, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання для внутрішньо переміщених осіб (далі – Порядок № 27).

У зв'язку з набранням чинності Порядком № 27 Порядок № 20 втратив чинність.

Згідно з п. 1.1. Порядку № 27 цей Порядок поширюється на внутрішньо переміщених осіб, які мають право на страхові виплати та витрати на медичну і соціальну допомогу

відповідно до Закону № 1105.

П. 1.2. Порядку № 27 встановлено, що внутрішньо переміщені особи мають право на призначення та/або продовження раніше призначених страхових виплат відповідно до Закону № 1105 безпосередньо в робочих органах виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (далі - робочі органи виконавчої дирекції Фонду) або їх відділеннях за фактичним місцем проживання (перебування), що підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, виданою відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 509 (далі - довідка про взяття на облік), з дотриманням вимог Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365 (далі - Порядок № 365), та постанови Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» (далі - Постанова КМУ № 637).

Згідно з п. 1.4. Порядку № 27 призначення, продовження (відновлення) та припинення страхових виплат внутрішньо переміщеним особам здійснюється на підставі рішення комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, утворених районними державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах рад (далі - Комісії).

Продовження раніше призначених страхових виплат регламентовано розділом III Порядку № 27.

Абз. 1 п. 3.1. Порядку № 27 визначено, що внутрішньо переміщені особи мають право на продовження раніше призначених страхових виплат у робочому органі виконавчої дирекції Фонду або його відділенні за фактичним місцем проживання (перебування).

Згідно з п. 3.7. Порядку № 27 щомісячні страхові виплати внутрішньо переміщеній особі продовжуються (відновлюються) на підставі рішення Комісії з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи, та фінансуються впродовж тридцяти календарних днів з дати прийняття постанови про продовження раніше призначених страхових виплат.

Відповідно до п. 3.8. Порядку № 27 суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в робочих органах виконавчої дирекції Фонду, в яких зберігались справи про страхові виплати до початку антитерористичної операції, та тимчасової окупації українських територій, в порядку визначеному виконавчою дирекцією Фонду, що визначено п. 3.9. Порядку № 27.

Позивач звернувся до суду з вимогою визнати протиправними дії відповідача щодо невиконання зобов'язань по страховим виплатам з 01 березня 2016 року по 01 червня 2019 року.

Судом встановлено, що 17 березня 2017 року Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області прийняло постанову № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого».

Згідно з цією постановою у зв'язку із скасуванням довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи справа потерпілого Виноградова Ю.В. була знята з обліку, а всі страхові виплати по цій справі припинені з 01 березня 2017 року.

Суд зауважує, що правові наслідки у вигляді припинення нарахування і виплати Виноградову Ю.В. щомісячної страхової виплати створила ця постанова, а не дії (чи бездіяльність) відповідача.

Як наслідок, саме це рішення суб'єкта владних повноважень потребує оцінки судом на відповідність критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС України.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Перевіряючи, чи відповідає постанова Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого» вимогам, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС України, суд виходив з такого.

Право на соціальний захист гарантовано ст. 46 Конституції України.

Це право також гарантують ст. 22 Загальної декларації прав людини, ст. 9 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права, п. 23 частини I Європейської соціальної хартії (переглянутої).

Відповідно до ст. 21 Конституції України усі люди є рівні у своїй гідності та правах.

Згідно з ч. 1 ст. 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ч. 2 ст. 24 Конституції України).

Ст. ст. 2, 7 Загальної декларації прав людини, ст. 2 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, ст. 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції закріплюють принцип рівності та визначають, що права людини, в тому числі право на соціальний захист, мають здійснюватися без дискримінації за будь-якою ознакою.

Конституційні права гарантуються і не можуть бути скасовані, що визначено ч. 2 ст. 22 Конституції України.

Ч. 1 ст. 64 Конституції України встановлено, що конституційні права людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Окремі обмеження прав із зазначенням строку дії цих обмежень можуть встановлюватися в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 2 ст. 64 Конституції України).

На час виникнення спірних правовідносин воєнний або надзвичайний стан в Україні не введено, а обмеження права на соціальний захист не встановлено.

Водночас право позивача на соціальний захист, а саме його право на отримання щомісячної страхової виплати, було обмежено на підставі Порядку № 365, тобто постанови Кабінету Міністрів України, що суперечить Конституції України.

Права людини і громадянина, гарантії цих прав, основи соціального захисту визначаються виключно законами України (п. п. 1, 6 ч. 1 ст. 92 Конституції України).

Відповідно до ч. ч. 3, 4 ст. 7 КАС України у разі невідповідності правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому акту суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу, або положення відповідного міжнародного договору України.

Якщо суд доходить висновку, що закон чи інший правовий акт суперечить Конституції України, суд не застосовує такий закон чи інший правовий акт, а застосовує норми

Конституції України як норми прямої дії.

Заперечуючи проти позову, відповідач покликається на п. 6 ч. 1 ст. 46 Закону № 1105, відповідно до якого страхові виплати припиняються в інших випадках, встановлених законодавством. Зазначає, що в контексті спірних правовідносин такий випадок визначений Порядком № 365.

Суд відхиляє ці аргументи відповідача з огляду на положення п. п. 1, 6 ч. 1 ст. 92 Конституції України.

Суд зазначає, що за змістом конституційних норм Кабінет Міністрів України не наділений правом вирішувати питання, які належать до виключної компетенції Верховної Ради України, так само як і приймати правові акти, які підмінюють або суперечать законам України. Не наділений Кабінет Міністрів України і повноваженнями приймати правові акти, які скасовують, змінюють в бік звуження конституційні права людини і громадянина.

За висновком суду, скасування довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи не є передбаченою законом підставою для припинення соціальних виплат, а постанова КМУ № 365 є підзаконним нормативно-правовим актом, який обмежує конституційне право позивача на соціальний захист.

У цьому випадку наявність у позивача статусу внутрішньо переміщеної особи потребує від нього на відміну від інших громадян України здійснення додаткових дій, не передбачених Законом № 1105.

Реалізація громадянином України його конституційних прав не може залежати від місця його проживання чи перебування. Обмеження прав за цією ознакою є дискримінаційним.

Таким чином, положення Порядку № 365 не можуть слугувати підставою для обмеження права Виноградова Ю.В. на отримання щомісячних страхових виплат.

З тих самих міркувань суд відхиляє аргументи відповідача, які стосуються застосування до спірних правовідносин Порядків № 20 і № 27, оскільки вони не є законом та не можуть скасовувати або змінювати у бік звуження конституційне право позивача на соціальний захист.

За приписами ч. ч. 1-2 ст. 6 КАС України суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людини, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

Згідно з ч. 1 ст. 17 Закону України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

За усталеною практикою Європейського суду з прав людини встановлення судом відсутності законності втручання, тобто вчинення дій не у спосіб, визначений законом, є достатньою підставою для висновку про те, що право позивача на мирне володіння своїм майном (в даному випадку – у вигляді щомісячних страхових виплат, призначених позивачу безстроково) було порушено.

З огляду на викладене суд вважає, що припинення позивачу щомісячної страхової виплати було здійснено не у спосіб, передбачений законом, а з точки зору положень ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод мало місце втручання у право власності позивача, і таке втручання не було законним.

Позивач не був обізнаний про існування постанови Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого».

У зв'язку з цим для ефективного захисту прав позивача від порушень з боку суб'єкта владних повноважень, керуючись ч. 2 ст. 9 КАС України, суд вважає за необхідне вийти за

межі позовних вимог та визнати протиправною постанову Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого».

Висновок суду про протиправність цієї постанови ґрунтується на тому, що вона не відповідає критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС України, оскільки прийнята не на підставі, яка визначена Конституцією чи законами України, не відповідає вимогам обґрунтованості, добросовісності, запобігання дискримінації, пропорційності, права особи на участь у процесі прийняття рішення.

Визнання протиправною постанови Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого» охоплює позовні вимоги в частині визнання протиправними дій відповідача.

Відповідно до ст. 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен, чий права і свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

Обираючи спосіб захисту порушеного права, суд, крім іншого, зважає на його ефективність в контексті ст. 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

При цьому під ефективним способом слід розуміти такий, що призводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект.

Таким чином, ефективний спосіб захисту повинен забезпечити поновлення порушеного права, бути адекватним наявним обставинам та виключати подальше звернення особи до суду за захистом порушених прав.

Порушене право позивача підлягає поновленню шляхом скасування постанови Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого» та стягнення з Управління ВД ФСС України в Донецькій області на користь Виноградова Ю.В. заборгованості з щомісячних страхових виплат за період з 01 березня 2017 року по 31 травня 2019 року в сумі 57 105,63 грн.

Звертаючись до суду з цим позовом, Виноградов Ю.В. не зазначив конкретну суму заборгованості, що підлягає стягненню.

Суд встановив, що в період з 01 березня 2017 року по 31 травня 2019 року щомісячні страхові виплати Виноградову Ю.В. не нараховувались. Водночас за вказаний період у відповідача обліковується загальна сума належних позивачу страхових виплат - 57 105,63 грн.

На переконання суду, стягнення саме цієї суми на користь позивача є належним та ефективним способом відновлення його порушеного права.

Суд відхиляє аргументи відповідача, які ґрунтуються на застосуванні до спірних правовідносин п. п. 3.7. – 3.9. Порядку № 27, а також відхиляє його доводи, які стосуються відсутності визначеного Кабінетом Міністрів України окремого порядку погашення заборгованості перед внутрішньо переміщеними особами за минулі періоди.

Так, відповідно до ч. 5 ст. 47 Закону № 1105 страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком.

Страхові виплати, призначені Виноградову Ю.В. у зв'язку із втратою працездатності внаслідок трудового каліцтва, мали сплачуватись останньому безстроково.

Згідно з ч. ч. 4, 7 ст. 47 Закону № 47 виплати, призначені, але не одержані своєчасно потерпілим, провадяться за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням. Якщо потерпілому з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено

суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому ст. 34 Закону України «Про оплату праці».

Як вже було зазначено, відповідно до п. 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1105 особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам (громадянам України, які переселилися з тимчасово окупованої території, території проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації) визначаються Кабінетом Міністрів України.

08 червня 2016 року постановою Кабінету Міністрів України № 365 затверджений Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, до якого постановою Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 335 внесені зміни.

Серед іншого пункт 15 зазначеного Порядку № 365 викладений в такій редакції:

«15. Орган, що здійснює соціальні виплати, на підставі рішення комісії призначає (відновлює) таку соціальну виплату з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи. Суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України».

Вказані зміни набули чинності 12 травня 2018 року.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 11 червня 2019 року № 640/18720/18, яке набуло чинності 12 липня 2019 року, визнано протиправними та не чинними підпункт 2 пункту 1, підпункт 2 пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України № 335 від 25 квітня 2018 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 року № 365», але лише в частині, що стосується сум невикрачених пенсій.

Разом з цим, враховуючи, що право позивача на отримання страхових виплат не може обмежуватися підзаконними правовими актами, суд дійшов висновку, що положення Порядку № 365, Порядку № 27, а також той факт, що на час судового розгляду Кабінет Міністрів України не затвердив окремий порядок погашення заборгованості з соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за минулі періоди, не звільняють відповідача від обов'язку виплатити Виноградову Ю.В. заборгованість зі сплати щомісячних страхових виплат з моменту їх припинення до моменту їх поновлення, тобто за період з 01 березня 2017 року по 31 травня 2019 року.

Разом з цим, відповідач довів належними та допустимими доказами факт того, що щомісячні страхові виплати за період з березня 2016 року по лютий 2017 року Виноградову Ю.В. були виплачені.

Як наслідок, у задоволенні позовних вимог в частині стягнення заборгованості за період з березня 2016 року по лютий 2017 року слід відмовити.

Таким чином, позовні вимоги Виноградова Ю.В. підлягають частковому задоволенню.

Щодо строку звернення до суду.

За загальним правилом, встановленим КАС України, для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів (ч. 2 ст. 122 КАС України).

Згідно з ч. 1 ст. 122 КАС України адміністративний позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

Зміст наведеної норми свідчить, що КАС України є загальним законом, яким врегульовані строки звернення до адміністративного суду за захистом прав. Водночас відносини щодо строків звернення до адміністративного суду регулюються не тільки

нормами КАС України, а й іншими законами України.

Спеціальним законом, яким врегульовано спірні правовідносини, є Закон № 1105.

Відповідно до ч. ч. 4, 7 ст. 47 Закону № 1105 виплати, призначені, але не одержані своєчасно потерпілим, провадяться за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням. Якщо потерпілому з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому ст. 34 Закону України «Про оплату праці».

Оскільки Виноградов Ю.В. звернувся до суду з позовом про виплату щомісячних страхових виплат, право на які відповідачем не заперечується, однак було піддано формальним обмеженням, з підстав та у спосіб, які суперечать вимогам Конституції та законів України, згідно зі ст. 47 Закону № 1105 суми заборгованості зі сплати щомісячних страхових виплат виплачуються без обмеження будь-яким строком.

Щодо встановлення судового контролю.

Позивач просить встановити судовий контроль за виконанням судового рішення в порядку ст. 382 КАС України.

Відповідно до ч. 1 ст. 382 КАС України суд, який ухвалив судові рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

Таким чином, зобов'язання суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення є правом, а не обов'язком судом.

Враховуючи відсутність в матеріалах справи доказів, які дозволяють дійти обгрунтованого висновку, що відповідач не виконуватиме це судове рішення, підстави для встановлення судового контролю в порядку ст. 382 КАС України відсутні.

Розподіл судових витрат.

Відповідно до ч. 1 ст. 139 КАС України при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Згідно з ч. 3 ст. 139 КАС України при частковому задоволенні позову судові витрати покладаються на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених позовних вимог.

Докази здійснення позивачем, на користь якого ухвалене рішення, суду не надані, а тому судові витрати розподілу не підлягають.

Керуючись ст. ст. 2, 12, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

1. Адміністративний позов Виноградова Юрія Васильовича (РНОКПП: 2285119075, зареєстроване місце проживання: Донецька обл., м. Горлівка, вул. Матросова, буд. 112, кв. 67) до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (ідентифікаційний код: 41325231, місцезнаходження: 84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Свободи, буд. 5) про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії – задовольнити частково.

2. Визнати протиправною та скасувати постанову Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних

захворювань України у м. Костянтинівці Донецької області від 17 березня 2017 року № 0534/72615/24 «Про зняття з обліку потерпілого».

3. Стягнути з Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області на користь Виноградова Юрія Васильовича заборгованість з щомісячних страхових виплат за період з 01 березня 2017 року по 31 травня 2019 року в сумі 57 105 (п'ятдесят сім тисяч сто п'ять) гривень 63 копійки.

4. В іншій частині позовних вимог – відмовити.

5. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

7. Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду через Донецький окружний адміністративний суд протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

8. Повне судово рішення складено 09 березня 2021 року.

Суддя

Т.О. Кравченко

*306*4550582*1*2*